

কৃষক বাইজলৈ গোহাৰি

আমাৰ এই 'ঘৰে - পথাৰে' পত্ৰিকাখনৰ গ্ৰাহকভুক্ত হ'বলৈ অথবা নৱীকৰণ কৰিবলৈ বছেৰেকীয়া বৰঙণি ১০.০০ (দহ) টকা মনি অৰ্ডাৰযোগে তলৰ ঠিকনাত পঠাই যেন।

সম্পাদক
'ঘৰে-পথাৰে'
সম্প্ৰসাৰণ শিক্ষা সঞ্চালকালয়
অসম কৃষি বিশ্ববিদ্যালয়, যোৰহাট

ঘৰে-পথাৰে

পষেকীয়া কৃষি পত্ৰিকা

অসম কৃষি বিশ্ববিদ্যালয়, যোৰহাট

এই সংখ্যাত আছে -

বিষয়	পৃষ্ঠা
□ বাজমাহৰ উন্নত কৃষি প্ৰণালী..	২
□ খেচাৰি মাহৰ খেতি ..	২
□ কৃষি আৰু জলবায়ু পৰিবৰ্তন..	২
□ আমাৰ একাষাৰ	৩
□ মাহটোৰ কৃষিকৰ্ম	৩
□ উদ্যান শস্য	৩
□ বুটমাহ খেতিৰ উন্নত কৃষি ..	৪

অসম কৃষি বিশ্ববিদ্যালয়ৰ উল্লেখযোগ্য সাফল্য ডিমাচা জনগোষ্ঠীৰ 'জুডিমা'ই লাভ কৰিলে ভৌগোলিক স্বীকৃতি

ডিমাচা জনগোষ্ঠীৰ পৰম্পৰাগত পানীয় 'জুডিমা'ই উত্তৰ-পূৰ্বাঞ্চলৰ প্ৰথমটো পৰম্পৰাগত পানীয় হিচাবে ভৌগোলিক স্বীকৃতি লাভ কৰিছে। অসম কৃষি বিশ্ববিদ্যালয়ৰ গৱেষকৰ এটা

ডিমাচা জনগোষ্ঠীৰ পৰম্পৰাগত পানীয় 'জুডিমা'

দলে দীৰ্ঘদিনৰ গৱেষণাৰ আৰু পৰ্যবেক্ষণৰ পাছত ২০১৯ বৰ্ষত জনোৱা আৱেদনৰ ভিত্তিত এই স্বীকৃতি লাভ কৰিছে। থলুৱা চাউলৰ সৈতে একেচিয়া পাতৰ লগতে আৰু বহু ঔষধি উদ্ভিদ তথা বন-বাতৰ সংমিশ্ৰণৰ জৰিয়তে স্বকীয় গুণ সম্পন্ন এই 'জুডিমা' নামৰ পানীয়বিধ প্ৰস্তুত কৰা

হয়। অসম কৃষি বিশ্ববিদ্যালয়ে 'য়াডেম' নামৰ এটা সংগঠনৰ যুটীয়া সমন্বয়ত 'ডিমাৰ্জিক হাৰ্ডৱে' নামৰ এটা মহিলা গোটৰ জৰিয়তে আৱেদন জনাই পৰম্পৰাগতভাৱে ব্যৱহাৰ কৰা পানীয়বিধৰ

একেচিয়া পাত বিশেষভাৱে উপলদ্ধ বাবে এই জিলা দুখনৰ মহিলাসকল ইয়াৰ প্ৰস্তুতিৰ লগত জড়িত। অসম কৃষি বিশ্ববিদ্যালয়ৰ অধ্যাপক গৱেষক ড° কিশোৰ কুমাৰ শৰ্মা, ড° গাৰ্গী শৰ্মা আৰু ড° সুবল মাইবংছাৰ লগতে গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয়ৰ সহকাৰী অধ্যাপক ড° উত্তম বাথাৰিৰ নেতৃত্বত এটা দলে এই পৰম্পৰাগত পানীয়ৰ ওপৰত পদ্ধতিগত পৰ্যবেক্ষণ আৰু গৱেষণা চলাই আৱেদন কৰি সফলতা লাভ কৰে। এই বিষয়ে জানিবলৈ দি অসম কৃষি বিশ্ববিদ্যালয়ৰ গৱেষণা সঞ্চালক ড° অশোক ভট্টাচাৰ্যই কয় যে নিৰ্দিষ্ট পদ্ধতিৰ জৰিয়তে এই পানীয় প্ৰস্তুতৰ ফলত ব্যৱহাৰ আৰু বিপণনৰ দিশত লাভজনক হোৱাৰ লগতে পিছপৰা জনগোষ্ঠীটোৰ লোকসকল উপকৃত হ'ব। লগতে এই পানীয়বিধ প্ৰস্তুতৰ থলুৱা কৌশলবিধ সংৰক্ষিত হোৱাৰ উপৰিও ইয়াৰ বিপণনৰ ক্ষেত্ৰত সফল হ'ব পৰা যাব। সকলো সময়তে সমতা ৰক্ষা কৰি প্ৰস্তুত কৰাৰ লগতে ৰাষ্ট্ৰীয় তথা আন্তঃৰাষ্ট্ৰীয় বজাৰত বিপণনৰ মান ৰক্ষা কৰিব পৰা যাব।

কৃষি সামগ্ৰী ব্যৱসায়ীৰ ১৫ দিনীয়া প্ৰশিক্ষণ কাৰ্যসূচীৰ সামৰণি

কৃষি বিজ্ঞান কেন্দ্ৰ, দৰং : যোৱা ২০ ছেপ্তেম্বৰৰ পৰা আয়োজন কৰা কৃষি সামগ্ৰী ব্যৱসায়ীসকলৰ ১৫ দিনীয়া প্ৰশিক্ষণ কাৰ্যসূচীৰ ৭ অক্টোবৰ তাৰিখে সফলতাবে সামৰণি পৰে। জিলাখনৰ বিভিন্ন প্ৰান্তৰ পৰা অহা ২৫ গৰাকী নিৰ্বাচিত প্ৰশিক্ষাৰ্থীক বৈজ্ঞানিক পদ্ধতিৰে কৃষিকাৰ্য কৰা প্ৰণালী, প্ৰমাণীকৃত বীজ উৎপাদনৰ পদ্ধতি, সাৰ প্ৰয়োগৰ ব্যৱস্থাপনা, বিভিন্ন ধৰণৰ কৃষিভিত্তিক আই.জি.এচ.টি. কৰ, কৃষি সঁজুলি ও যন্ত্ৰপাতি, গ্ৰাহক সুৰক্ষা আই. নিবিদ্ধ আৰু অনুমোদিত কীটনাশক, ভেঁকুৰনাশক, ৰাসায়নিক সাৰ ইত্যাদিৰ বিষয়ে প্ৰশিক্ষণ দিয়া হয়। কৃষি বিজ্ঞান

কেন্দ্ৰ, দৰংৰ লগতে আন আন প্ৰতিষ্ঠানৰ পৰা অহা মুঠ ২০ গৰাকী সমল ব্যক্তিয়ে এই প্ৰশিক্ষণত পাঠদান কৰে। ব্যৱহাৰিক পাঠদানৰ ওপৰত গুৰুত্ব প্ৰদান কৰি প্ৰশিক্ষাৰ্থীসকলক কৃষিৰ লগত জড়িত বিভিন্ন প্ৰতিষ্ঠানলৈ নি হাতে-কামে প্ৰশিক্ষণ দিয়া হয়। অসম কৃষি বিশ্ববিদ্যালয়, যোৰহাট আৰু ৰাজ্যিক কৃষি বিভাগৰ যুটীয়া উদ্যোগত তথা দৰং কৃষি বিজ্ঞান কেন্দ্ৰৰ দ্বাৰা আয়োজিত এই প্ৰশিক্ষণ কাৰ্যসূচীৰ সামৰণি অনুষ্ঠানত মুখ্য অতিথি হিচাবে উপস্থিত থাকে জিলাখনৰ উন্নয়ন আয়ুক্ত শুভলক্ষ্মী ডেকা। ডেকাই তেখেতৰ ভাষণত প্ৰশিক্ষাৰ্থীসকলক নিবিদ্ধ কৰা ৰাসায়নিক সাৰ,

বিশেষ বৈশিষ্টৰ ৩৫ বিধ শস্যৰ বীজ দেশবাসীক অৰ্পন প্ৰধানমন্ত্ৰীৰ

ভাৰতীয় কৃষি গৱেষণা বিশ্ববিদ্যালয় আৰু কৃষি বিজ্ঞান কেন্দ্ৰৰ পৰিষদ চমুকৈ আই চি এ আৰৰ দ্বাৰা বিকশিত বিশেষ বৈশিষ্টসমৃদ্ধ ৩৫ বিধ শস্যৰ বীজ মুকলি কৰে প্ৰধানমন্ত্ৰী নৰেন্দ্ৰ মোদীয়ে। জলবায়ু পৰিবৰ্তন আৰু পুষ্টিহীনতা প্ৰত্যাহ্বান শীৰ্ষক কাৰ্যসূচী সম্বন্ধে প্ৰধানমন্ত্ৰী মোদীয়ে 'ভিডিঅ' কনফাৰেন্সযোগে এই ৩৫ বিধ শস্যৰ বীজ দেশবাসীক উচৰ্গা কৰে। ভাৰতীয় কৃষি গৱেষণা পৰিষদৰ প্ৰতিষ্ঠানসমূহ, ৰাজ্য আৰু কেন্দ্ৰৰ কৃষি

বিশ্ববিদ্যালয় আৰু কৃষি বিজ্ঞান কেন্দ্ৰৰ দ্বাৰা আয়োজিত কাৰ্যসূচীত প্ৰধানমন্ত্ৰী গৰাকীয়ে মুকলি কৰা শস্যৰ বীজে জলবায়ু পৰিবৰ্তনৰ মাজতে ফচল দিব পাৰিব। মানৱ আৰু পশুৰ স্বাস্থ্যৰ ওপৰত নেতিবাচক প্ৰভাৱ পেলোৱা একাংশ শস্যৰ বীজক ভাৰতীয় কৃষি গৱেষণা পৰিষদে বিজ্ঞানসন্মত পদ্ধতিৰে বিকাশ ঘটাই নতুন বীজৰ সৃষ্টি কৰিছে। এই ৩৫ বিধ শস্যৰ ভিতৰত চয়াবিন, গমকে ধৰি বীনৰ কেইবাটাও প্ৰকাৰ আছে।

নগালেণ্ডৰ মিঠা তিয়ঁহলৈ জি আই টেগ

জৈৱিক শাক-পাচলিৰ বাবে বিখ্যাত নগালেণ্ডৰ মোককচাং জিলাত উৎপাদিত মিঠা তিয়ঁহে ভৌগোলিক পৰিচয় লাভ কৰিছে। কৃষি উৎপাদনৰ জিতা'গ্ৰাফিকেল ইণ্ডিকেশ্যন অন্ গুডছ এক্ট' ১৯৯৯ ৰ অধীনত নগা মিঠা তিয়ঁহক ভৌগোলিক স্বীকৃতি প্ৰদান কৰা হৈছে। এই তিয়ঁহৰ সোৱাদ মিঠা আৰু ই

অতুলনীয় ডাঠ সেউজীয়া ৰঙৰ বাবে পৰিচিত। সাধাৰণতে মোককচাং জিলাত উৎপাদন হোৱা এই মিঠা তিয়ঁহত প্ৰচুৰ পৰিমাণৰ পটাছিয়াম আৰু নিম্ন পৰিমাণৰ কাৰ্বহাইড্ৰেট থাকে। স্বাস্থ্যৰ বাবে বিশেষভাৱে উপযোগী এই মিঠা তিয়ঁহ তৃষ্ণা দূৰ কৰাৰ বাবে পানীৰ বিকল্প হিচাবেও ব্যৱহাৰ কৰিব পাৰি।

মণিপুৰৰ ছিৰাৰখো জলকীয়া - তামেংলং কমলালৈ ভৌগোলিক পৰিচয় প্ৰদান

ভৌগোলিক পৰিচয় (জি আই টেগ) লাভ কৰিবলৈ সক্ষম হৈছে মণিপুৰৰ উখৰুল জিলাৰ ছিৰাৰখো জলকীয়া আৰু তামেংলং জিলাৰ তামেংলং কমলাৰ। মণিপুৰৰ মুখ্যমন্ত্ৰী এন. বীৰেন সিঙে এই কথা সংবাদ মাধ্যমৰ আগত প্ৰকাশ কৰে। 'ভান ধান বিকাশ কেন্দ্ৰ' (ভি.ডি.ভি.কে.) মেলাত অংশ গ্ৰহণ কৰি মুখ্যমন্ত্ৰী গৰাকীয়ে এই কথা অৱগত কৰে। উল্লেখযোগ্য যে প্ৰায় ৯ ইঞ্চি দৈৰ্ঘ্যৰ এই ছিৰাৰখো জলকীয়াৰ যথেষ্ট চাহিদা আছে। গাঢ় ৰঙা ৰঙৰ এই জলকীয়া মণিপুৰৰ বাহিৰে অন্য প্ৰান্ততো বহুলভাৱে

সমাদৃত। টাংখুল নগা বসতি প্ৰধান ছিৰাৰখো গাঁওবাসীয়ে সুদীৰ্ঘ সময় ধৰি এই জলকীয়াৰ খেতি কৰি আহিছে। ছিৰাৰখো জলকীয়াই হৈছে তেওঁলোকৰ উপাৰ্জনৰ মূল উৎস। অন্যহাতে নগা বসতি প্ৰধান তামেংলঙত উৎপাদিত তামেংলং কমলা ইয়াৰ ব্যতিক্ৰমী সোৱাদৰ বাবে বিখ্যাত। এই কমলাৰ পৰিপুষ্টিজনিত গুণাগুণো যথেষ্ট। মণিপুৰ চৰকাৰে কৃষকসকলক এই প্ৰজাতিৰ কমলাৰ খেতিৰ বাবে উৎসাহী কৰি তোলাৰ উদ্দেশ্যে প্ৰতিবছৰে তামেংলঙত 'কমলা উৎসৱ'ৰ আয়োজন কৰি আহিছে।

(৪ পৃষ্ঠাৰ ৩ কলমত চাওক)

ৰাজমাহৰ উন্নত কৃষি প্ৰণালী

ৰবি বতৰত কৰিব পৰা মাজমাহৰ শস্যবিলাকৰ ভিতৰত ৰাজমাহে এবিধ উল্লেখযোগ্য প্ৰাক্ৰিয়াকৃত খাদ্য। অসমৰ মাটি আৰু জলবায়ুৰ উপযোগী জাত নিৰ্বাচন কৰি ৰাজমাহৰ পৰা যথেষ্ট উৎপাদন পাব পৰা যায়। আমাৰ দৈনন্দিন খাদ্য তালিকাত ৰাজমাহৰ উপস্থিতি মন কৰিবলগীয়া। তদুপৰি উৎসৱ-পৰ্ব, বিয়া-সৰাহত ৰাজমাহৰ ব্যঞ্জনৰে আলহীক আপ্যায়ন কৰা হয়। মুঠৰ ওপৰত আজিৰ দিনত ৰাজমাহৰ গুৰুত্ব যথেষ্ট বাঢ়িছে। সেয়ে বিজ্ঞানসন্মত কৃষি প্ৰণালী প্ৰয়োগৰ দ্বাৰা ৰাজমাহৰ উৎপাদন বঢ়াই নিজৰ লগতে ৰাজ্যখনৰ অৰ্থনীতিত প্ৰভুত অৱদান আগবঢ়াব পাৰি।

জাত নিৰ্বাচন : ৰাজমাহৰ খেতিৰ পৰা ভাল উৎপাদন পাবলৈ হ'লে অধিক উৎপাদনক্ষম আধুনিক জাতৰ খেতি কৰিবলৈ লাগিব। অসমৰ কৃষক ৰাইজৰ বাবে অসম কৃষি বিশ্ববিদ্যালয়ে অনুমোদন জনোৱা ৰাজমাহৰ জাতসমূহৰ বিৱৰণ তলত উল্লেখ কৰা হ'ল।

জাত	সিঁচাৰ সময়	কৃষিকাল (দিন)	উৎপাদন (কুঃ/হেঃ)
এইচ ইউ আৰ ৩০১	অক্টোবৰৰ মাজভাগৰ পৰা নবেম্বৰৰ মাজভাগ	৯৫-১০৫	১৫
এইচ ইউ আৰ ২০৩	..	৯৫-১০৫	১৫
অৰুণ	..	৯৫-১০০	১৫

মাটি নিৰ্বাচন : ৰাজমাহৰ খেতি কৰিবলৈ ওখ চানেকীয়া, পানী জমা নোহোৱা কম আলতীয়া বা বালিচহীয়া মাটি নিৰ্বাচন কৰিব লাগে।

সিঁচাৰ সময় : ৰাজমাহৰ পৰা আশা কৰা মতে উৎপাদন পাবলৈ হ'লে সময়মতে বীজ সিঁচিব লাগে। অক্টোবৰ মাহৰ মাজভাগৰ পৰা নবেম্বৰ মাহৰ মাজভাগলৈ ৰাজমাহৰ বীজ সিঁচাৰ উত্তম সময়। নবেম্বৰ মাহৰ ৩০ তাৰিখলৈও বীজ সিঁচি ভাল উৎপাদন পাব পৰা যায়।

পথাৰ প্ৰস্তুতি : যিডৰা মাটিত ৰাজমাহৰ খেতি কৰিম বুলি ভবা হৈছে সেই মাটিডৰা ৩-৪ বাৰ হাল বাই বা কোৰ মাৰি মৈয়াই সমান কৰি ল'ব লাগে। ৰাজমাহৰ খেতিৰ

বাবে পথাৰখন মিহি হ'ব লাগে। ডাঙৰ চপৰাবোৰ ভাঙি গুৰি কৰি দিব লাগে। বোকায়ুক্ত মাটিত বীজ সিঁচিব নালাগে। অধিক অল্পযুক্ত মাটিত ৰাজমাহৰ উৎপাদন ভাল নহয়। সেয়ে দুটা বা তিনিটা খেতি কৰা মাটিত ৰাজমাহ সিঁচাৰ ১৫-২০ দিন আগতে বিয়াই প্ৰতি ৬৫.৫ কিঃগ্ৰাঃ ডলমাইট চূণ প্ৰয়োগ কৰিব লাগে।

বীজ সিঁচা : যিকোনো শস্যৰে উৎপাদন সঠিকৰূপে পাবলৈ হ'লে বীজৰ পৰিমাণে সঠিক হ'ব লাগে। ৰাজমাহৰ বাবে প্ৰতি হেক্টৰত ৭৫ কিঃগ্ৰাঃ (বিয়াই প্ৰতি ১০ কিঃগ্ৰাঃ) বীজ প্ৰয়োজন হয়। বীজ সিঁচোতে শাৰীবদ্ধ প্ৰণালীত বীজ সিঁচিব লাগে। দুটা শাৰীৰ মাজত ৩০ ছেঃমিঃ আৰু দুডাল

গছৰ মাজত ২০ ছেঃমিঃ ব্যৱধান ৰাখিব লাগে। ব্ৰহ্মপুত্ৰৰ উত্তৰ পাৰৰ সমভূমি অঞ্চলৰ অন্তৰ্গত জিলা কেইখনৰ বাবে দুটা শাৰীৰ মাজত ৪০ ছেঃমিঃ আৰু দুডাল গছৰ মাজত ৩০ ছেঃমিঃ ব্যৱধানত সিঁচিব লাগে।

সাৰ প্ৰয়োগ : ৰাজমাহৰ গছৰ পৰিপূষ্টি সাধনৰ বাবে জৈৱিক আৰু ৰাসায়নিক দুয়োবিধ সাৰেই প্ৰয়োগ কৰিব লাগে। মূল পথাৰ প্ৰস্তুতিৰ সময়তে পৰ্যাপ্ত পৰিমাণৰ গোবৰ বা পচন সাৰ প্ৰয়োগ কৰিব লাগে। ৰাসায়নিক সাৰৰ ক্ষেত্ৰত ইউৰীয়া ১৮ কিঃগ্ৰাঃ, একক চূপাৰ ফচফেট ৪০ কিঃগ্ৰাঃ আৰু মিউৰেট অৱ পটাছ ৯ কিঃগ্ৰাঃ প্ৰতি বিঘাত প্ৰয়োগ কৰিব লাগে। গুটি সিঁচাৰ আগে আগে ইউৰীয়া সাৰৰ আধা আৰু সমুদায় একক চূপাৰ ফচফেট তথা মিউৰেট অৱ পটাছ পথাৰত প্ৰয়োগ কৰিব লাগে। বাকী বৈ যোৱা ইউৰীয়াভাগ বীজ সিঁচাৰ এমাহৰ পাছত টপড্ৰেছ কৰিলে সুফল পোৱা যায়।

বন-বাত নিয়ন্ত্ৰণ : বন-বাতৰ আক্ৰমণে শস্যৰ উৎপাদন কমায়। সেয়ে অপতৃণৰ আক্ৰমণৰ পৰা শস্যডৰা ৰক্ষা কৰাটো প্ৰয়োজনীয় কথা। ৰাজমাহৰ গুটি গজৰ ২০-

২৫ দিনৰ পাছতে এবাৰ বন-বাতৰোৰ নিৰ্বাণ কৰি দিব লাগে। প্ৰথমবাৰ নিৰ্বাণ কৰাৰ পিছত যদি প্ৰয়োজন হয় আৰু এবাৰ নিৰ্বাণ কৰি দিব লাগে। বন-বাত নিৰ্বাণ কৰি দিয়াৰ লগে লগে মাটি চপাই দিব লাগে। এনেকৈ গছৰ গুৰিত মাটি চপাই দিলে শস্যৰ বাঢ়ে ক্ষমতা ঠিকে থকাৰ উপৰি গছজোপা উতালি নপৰে।

জলব্যৱস্থাপনা : ৰাজমাহৰ খেতিত পানী যোগান ধৰিব পাৰিলে উৎপাদন বাঢ়ে। সেয়ে গুটি সিঁচাৰ ৪০ দিনৰ পাছত অৰ্থাৎ ফুল ফুলাৰ সময়ত এবাৰ আৰু গুটি সিঁচাৰ ৬৫-৭০ দিনৰ পাছত এবাৰ জলসিঞ্চনৰ ব্যৱস্থা কৰিব লাগে। এই সময়ত এবাৰ পানী যোগান ধৰিব পাৰিলে শস্য লহপহকৈ বাঢ়ে আৰু ছেঁইৰ গঠন আৰু আকৃতি ভাল হয়। পানী যোগান ধৰোতে লক্ষ্য ৰাখিব লাগে যাতে গুৰিত পানী জমা হৈ নাথাকে।

শস্য চপোৱা : ৰাজমাহৰ ছেঁইবিলাক ৭৫-৮০ শতাংশ যেতিয়া মুগা বৰণীয়া হয় তেতিয়াই চপোৱাৰ ব্যৱস্থা কৰিব লাগে। চপোৱাত পলম কৰিলে গুটি সৰাৰ সম্ভাৱনা থাকে।

ড° ৰণজিৎ কুমাৰ সাউদ

খেচাৰী মাহৰ খেতি

ৰবি বতৰত অৰ্থাৎ শীতকালত কৰিব পৰা মাজমাহৰ শস্যবিলাকৰ ভিতৰত খেচাৰী মাহ অন্যতম। অসমত এই খেতি মণ্ড আৰু মাটি মাহৰ খেতিৰ নিচিনা জনপ্ৰিয় নহয় যদিও অসমৰ প্ৰায় কেইখন জিলাতে কম পৰিমাণে হ'লেও কৰা হয়। খেচাৰী মাহ দইলি হিচাপে খোৱাৰ উপৰি পশুখাদ্য হিচাপে ব্যৱহাৰ কৰিব পৰা যায়।

মাটি নিৰ্বাচন : বালিচহীয়া বা আলতীয়া দুই ধৰণৰ মাটিতে খেচাৰী মাহৰ খেতি কৰিব পৰা যায়।

জাত নিৰ্বাচন : খেচাৰী মাহৰ পৰা ভাল উৎপাদন পাবলৈ হ'লে অধিক উৎপাদনক্ষম জাত নিৰ্বাচন কৰিব লাগে। অসমৰ জলবায়ুৰ উপযোগী অৰ্থাৎ মাটি আৰু

পানীৰ উপযোগী খেচাৰী মাহৰ জাত কেইবিধ হৈছে- ৰতন, প্ৰতীক আৰু মাহেটেউৰা। এই কেইবিধ জাতৰে কৃষিকাল ১১০-১২০ দিন। গড় উৎপাদন হৈছে ১০ ৰ পৰা ১২ কুইণ্টল প্ৰতি হেক্টৰত।

বীজ সিঁচাৰ সময় : খেচাৰী মাহৰ বীজ সিঁচাৰ উত্তম সময় হৈছে আহিন মাহৰ মাজভাগৰ পৰা কাতি মাহৰ মাজভাগ। অৱশ্যে অকল পশুখাদ্য হিচাপে ব্যৱহাৰ কৰিব খুজিলে কাতি মাহৰ শেষলৈও বীজ সিঁচিব পাৰি।

মাটি প্ৰস্তুতি : খেচাৰী মাহ সিঁচিব খোজা মাটিডৰা ৩-৪ বাৰ হাল বাই মৈয়াই সমান কৰি ল'ব লাগে। আলতীয়া মাটিৰ ক্ষেত্ৰত ডাঙৰ চপৰাবোৰ ভাঙি গুড়ি কৰি পেলাব লাগে।

বীজ সিঁচা : বীজ সিঁচিব খোজা মাটিডৰা মিহি হোৱাৰ পাছতেই সিঁচাৰ বাবে উপযুক্ত হৈ পৰে। আমাৰ ৰাজ্যত বেছিভাগ কৃষকে খেচাৰী মাহ এনেয়ে সিঁচি দিয়ে। এনেয়ে বীজ সিঁচি দিলে গছৰ সংখ্যা অক্ষুণ্ণ ৰখাত অসুবিধা হয়। কাৰণ বীজ ক'ৰবাত বেছি পৰে আৰু কিছু ঠাইত কম পৰা বাবে অংকুৰণতো হীন-দেঢ়ি হয়। আনহাতে, খেচাৰী মাহ নাঙলৰ সহায়ত সীৰলু বনাই শাৰীবদ্ধ প্ৰণালীত সিঁচিব পাৰি। দুই শাৰীৰ মাজত ৩০ ছেঃমিঃ আৰু দুজোপা গছৰ মাজত ১০ ছেঃমিঃ ব্যৱধান ৰাখি সিঁচিব লাগে। এদেৰে বীজ সিঁচিলে বীজৰ অংকুৰণ ঠিকে থাকে। শাৰীবদ্ধ প্ৰণালীত বীজ সিঁচিলে বিয়াই প্ৰতি ৫.৫ কিঃগ্ৰাঃ বীজ প্ৰয়োজন হ'ব। বীজ সিঁচাৰ ২০-২৫ দিনৰ পাছত এবাৰ কোৰেৰে শাৰীৰ মাজৰ বন-বাত নিৰ্বাণ কৰিব লাগে।

সাৰ প্ৰয়োগ : খেচাৰী মাহৰ খেতিত

জৈৱিক আৰু ৰাসায়নিক দুইবিধ সাৰেই প্ৰয়োগ কৰিব লাগে। মাটি প্ৰস্তুতিৰ সময়তেই বিয়াই প্ৰতি এক কুইণ্টল শুকান গোবৰ বা পচন সাৰ প্ৰয়োগ কৰিলে খেচাৰী মাহৰ পৰা ভাল উৎপাদন পাব পৰা যায়। জৈৱিক সাৰৰ উপৰি বিয়াই প্ৰতি ৪.৫ কিঃগ্ৰাঃ ইউৰীয়া, ৩০ কিঃগ্ৰাঃ একক চূপাৰ ফচফেট আৰু ৩.৩ কিঃগ্ৰাঃ মিউৰেট অৱ পটাছ সাৰ বীজ সিঁচাৰ আগেয়ে প্ৰয়োগ কৰিব লাগে।

ধানৰ লগত খেচাৰী মাহ ৰিলেশ্য হিচাপে কৰিব পাৰি। ধান কটাৰ ২০ দিন মানৰ আগতে অৰ্থাৎ শালিধান কলপকা দিলে খেচাৰী মাহৰ গুটি খুব জোৰেৰে ধাননি পথাৰত সিঁচি দিব লাগে। এনেকৈ ৰিলে পদ্ধতিত খেচাৰী মাহ সিঁচিলে বিয়াই প্ৰতি ৭ কিঃগ্ৰাঃ বীজৰ প্ৰয়োজন হয়। বীজ সিঁচাৰ আগতে খেচাৰী মাহৰ গুটি প্ৰায় ৬ ঘণ্টা সময় তিয়াই

সিঁচিলে বীজৰ অংকুৰণ ঠিকে থাকে। ৰিলে পদ্ধতিত কৰা খেচাৰী মাহৰ খেতিৰ এটা সুবিধা হৈছে- ধান কটাৰ পাছত বৈ যোৱা নৰাবিলাকত খেচাৰী মাহে সুন্দৰকৈ বগাব পাৰে। খেচাৰী মাহৰ ছেঁই বিলাকৰ ৭৫-৮০ শতাংশ যেতিয়া হালধীয়া বৰণ লয় তেতিয়াই আমি গুটি পুৰঠ হৈছে বুলি ধৰি লও আৰু গুটি ছিঙিবলৈ আৰম্ভ কৰিব পাৰো।

পশুখাদ্য খাদ্য : খেচাৰী মাহ পশুখাদ্যক খুৰাব পৰা যায়। খেচাৰী মাহৰ ছেঁইবোৰ ছিঙৰ পিছত পশুখাদ্য হিচাপে ব্যৱহাৰ কৰাৰ উপৰি ৫০ শতাংশ ফুল ধৰাৰ সময়তো কাটি আনি পশুখাদ্যক খুৰাব পৰা যায়। খেচাৰী মাহজাতীয় শস্য হোৱা বাবে ইয়াত যথেষ্ট পৰিমাণে প্ৰাক্ৰিয়াকৃত খেচাৰী মাহ পশুখাদ্যক খুৰালে পশুখাদ্য যথেষ্ট শক্তি আহৰণ কৰিব পাৰে।

ড° ৰণজিৎ কুমাৰ সাউদ

কৃষি আৰু জলবায়ু পৰিৱৰ্তন

আজিৰ দিনত জলবায়ু পৰিৱৰ্তন এক প্ৰায় সৰ্বজনবিদিত প্ৰাক্ৰিয়াকৃত পৰিঘটনা। দীৰ্ঘম্যাদী জলবায়ু পৰিৱৰ্তনে শস্যৰ উৎপাদন তথা মানদণ্ডত যথেষ্ট প্ৰভাৱ পেলায়। অসমৰ কৃষিৰ ক্ষেত্ৰতো ইয়াৰ গত্যন্তৰ নাই। আমাৰ ৰাজ্যৰ ভৌগোলিক মাটিকালি ৭৮.৪৪ লাখ হেক্টৰ। ইয়াৰে ২৭.২৩ লাখ হেক্টৰ কৃষিৰ বাবে উপযোগী। বছৰটোত মুঠ ধানৰ খেতি কৰা হয় ২৪.০১ লাখ হেক্টৰ ভূমিত (২০১৯-২০)। অৰ্থাৎ আমাৰ ৰাজ্যত

ধানেই হ'ল প্ৰধান খেতি। জলবায়ু পৰিৱৰ্তনৰ ফলস্বৰূপে বহুতো সমস্যাই দেখা দিছে। অত্যধিক বৰষুণ, খৰাং বা খৰাংসদৃশ পৰিস্থিতি, বানপানী, অনিষ্টকাৰী পোক-পৰুৱা তথা ৰোগৰ ক্ৰমবৰ্দ্ধিত আক্ৰমণ আদিয়ে কৃষি ক্ষেত্ৰত যথেষ্ট প্ৰভাৱ পেলাইছে। সেয়েহে বৰ্তমান সময়ত এই প্ৰত্যাহবান সমূহৰ বিষয়ে ভালদৰে অৱগত হৈ লোৱাটো নিতান্তই বাঞ্ছনীয়। এইবোৰৰ লগত খাপ খাব পৰাকৈ কৃষি আৰ্চনি যুগুত কৰি লোৱাটো প্ৰয়োজন হৈ পৰিছে। ভিন্ন

পৰিস্থিতিৰ বাবে ভিন্ন শস্য, জাত, শস্যক্ৰম আৰু উন্নত কৃষি প্ৰণালী আদৰি ল'ব লাগিব। অসম সহিতে সমগ্ৰ উত্তৰ-পূৰ্বাঞ্চলত অত্যধিক বৃষ্টি হয়। তথাপিও আনহে নালাগে খাৰিফ শস্য বতৰতো সময় সময় খৰাংসদৃশ পৰিস্থিতিৰ সৃষ্টি হয়। অন্যহাতে অক্টোবৰ মাহতো বানপানী হোৱা দেখিছে। এই প্ৰত্যাহবান সমূহে ধান খেতিৰ লগতে আন শস্যবোৰৰ ক্ষেত্ৰতো বিৰূপ প্ৰভাৱ পেলাইছে।

জলবায়ু পৰিৱৰ্তনৰ বাবে কৃষিখণ্ডই সন্মুখীন হোৱা প্ৰত্যাহবান সমূহ হ'ল -

- ১) তথ্য মতে উত্তৰ-পূৰ্ব ভাৰতত দশকে প্ৰতি বাৰ্ষিক সৰ্বোচ্চ গড় উষ্ণতা ০.১১ ডিগ্ৰী ছেলছিয়াচকৈ বাঢ়ি গৈ আছে। এই উষ্ণতা বৃদ্ধিয়ে ধান উৎপাদনত ব্যাঘাত জন্মাইছে।
- ২) আবতৰীয়া বানপানী বা খৰাংসদৃশ পৰিস্থিতিৰ ফলত কৃষিখণ্ডই সৰ্বাধিক ভুগিছে।
- ৩) কীটৰ উপদ্ৰৱ বাঢ়িছে আৰু ন ন অনিষ্টকাৰী পোক-পৰুৱা আৰু ৰোগৰ আক্ৰমণ পৰিলক্ষিত হৈছে।
- ৪) ভূ-স্বাস্থ্যৰ অৱনতি হ'ব ধৰিছে।
- ৫) ভূ-গৰ্ভৰ পানীত লো আৰু আৰ্ছেনিকৰ

পৰিমাণ বাঢ়িব ধৰিছে। জলসিঞ্চনৰ বাবে স্বাস্থ্যকৰ জলৰ অভাৱ হ'ব ধৰিছে। খৰাং বা খৰাংসদৃশ পৰিস্থিতিৰ লগত মেকাবিলা কৰিবলৈ হ'লে নিম্নোক্তি কৰণীয়বোৰ অতিকৈ ফলপ্ৰসূ।

- ১) বৰষুণৰ পানী সংৰক্ষণ কৰি প্ৰয়োজনত জলসিঞ্চনৰ ব্যৱস্থা কৰা।
- ২) গোৱৰ-জাৱৰ, পচন সাৰ, কেঁচুসাৰ, সেউজ সাৰ আদিৰ প্ৰচুৰ প্ৰয়োগে মাটিৰ উৰ্বৰা শক্তি বৃদ্ধি কৰাৰ লগতে মাটিৰ পানী ধাৰণ ক্ষমতাও বঢ়ায়।
- ৩) বৰষা ঋতু আৰম্ভ হোৱাৰ আগতেই মাটিডৰা দ'কৈ হাল বাই থ'ব লাগে।

(৩ পৃষ্ঠাৰ ১ কলমত চাওক)

আমাৰ একাধাৰ

কাতি বিহু আৰু তুলসী পূজা

তুলসী দৰ্শনে পুণ্যং
স্পৰ্শনে পাপ নাশনং

অসমীয়া সমাজত কাতি বিহুৰ দিনা এটি তুলসী পুলি ৰুই সন্ধিয়া চাকি জ্বলাই ধূপ-নৈবদ্যৰে পূজা-অৰ্চনা কৰাটো এক চিৰাচৰিত প্ৰথা। সেই দিনাৰ পৰাই গোটেই কাতি মাহটোত সন্ধিয়া তুলসী তলত চাকি দিয়া হয়। ই অসমীয়া সমাজ জীৱনৰ এক অতীত সুন্দৰ পৰম্পৰা। তুলসীক হিন্দুসকলে লক্ষ্মীৰ অৱতাৰ বুলি বিশ্বাস কৰে। হিন্দুৰ পবিত্ৰ শাস্ত্ৰ পুৰাণৰ ব্যাখ্যাতে তুলসীৰ সৃষ্টি বিষ্ণু দেৱতাৰ চকুৰ পানীৰ পৰা হোৱা বুলি কোৱা হৈছে। সেয়ে তুলসী বিষ্ণুৰ অতি প্ৰিয়। কোনো কোনো উপাখ্যান মতে তুলসীক গংগা দেৱী আৰু সীতা দেৱীৰ ৰূপ হিচাপেও বিশ্বাস কৰা হয়। অন্য এক উপাখ্যান মতে, ভগৱান শ্ৰীকৃষ্ণক যেতিয়া ধন-সম্পদৰ তুলাচনীত জোখা হৈছিল - পত্নী সত্যভামাৰ সমস্ত ধন-সম্পত্তি দিও কৃষ্ণৰ সমান কৰিব পৰা নহৈছিল, কিন্তু ৰুক্মিণীয়ে সভক্তিৰে দিয়া এখিলা মাত্ৰ তুলসী পাতে তুলাৰ ভাৰসাম্য সলনি কৰি দিছিল। ইয়াৰ পৰা তুলসী পাতৰ গুৰুত্ব তথা মাহাত্ম্য অনুধাৱন কৰিব পৰা যায়।

তুলসী শব্দৰ উপত্তি হ'ল মূল সংস্কৃত শব্দ "তুলনাম নাস্তি"ৰ পৰা, যাৰ অৰ্থ হ'ল যাৰ তুলনা নাই। সঁচাকৈয়ে তুলসী এনে এক বিশেষ আৰু বহুগুণ সম্পন্ন উদ্ভিদ যাৰ সমতুল্য উদ্ভিদ এই জগতত এতিয়ালৈকে আবিৰ্ভাৱ হোৱা নাই।

তুলসী এবিধ সুগন্ধি উদ্ভিদ আৰু ই ওখই ১ ৰ পৰা ৩ ফুট মান হয়। ইয়াৰ ডালবিলাক শুং থকা আৰু পাত সৰল তথা ডিম্বাকাৰ। তুলসী দুই প্ৰকাৰৰ আছে - (ক) ৰাম তুলসী (সেউজীয়া পাতযুক্ত তুলসী) আৰু (খ) শ্যাম তুলসী (বেঙুনীয়া পাতযুক্ত তুলসী)

তুলসীক দেৱী হিচাপে পূজা কৰা আৰু যিকোনো দেৱ-দেৱীৰ পূজাৰ এক অপৰিহাৰ্য উপাদান হিচাপে ব্যৱহাৰ কৰাৰ দৰে ধৰ্মীয় গুৰুত্বৰ উপৰিও ইয়াৰ অনেক ঔষধি গুণো আছে। নানা ধৰণৰ ৰোগ-ব্যাদি উপশমৰ বাবে তুলসী উপকাৰী। প্ৰাচীন আয়ুৰবেদীক চিকিৎসা শাস্ত্ৰ চৰক সংহিতাত ইয়াৰ উল্লেখ পোৱা যায়। কাঁহ, কফ, মূৰৰ বিষ, পেটৰ অসুখ আদি নিৰাময়ৰ বাবে তুলসী উপকাৰী। নানা ধৰণৰ জ্বৰৰ চিকিৎসাতো তুলসী পাতৰ ৰস উপকাৰী। বিশেষকৈ সৰু ল'ৰা-ছোৱালীৰ পানী লগা জ্বৰ আদিৰ ক্ষেত্ৰত তুলসী পাতৰ ৰসে যথেষ্ট সুফল দিয়ে। তুলসী পাতৰ ৰস, মৌ আৰু আদাৰ ৰসৰ মিশ্ৰণ হাঁপানী, ব্ৰংকাইটিছ, কাঁহ, পানী লগা আদিৰ মহৌষধ। বৃক্কৰ পাথৰ তথা আন ৰোগৰ চিকিৎসাতো তুলসী ব্যৱহাৰ কৰি সুফল পাব পৰা যায়। হৃদৰোগৰ চিকিৎসাৰ ক্ষেত্ৰত তুলসী উপকাৰী। তুলসী পাতে মানৱ দেহৰ অপকাৰী কলেষ্ট্ৰলৰ পৰিমাণ হ্ৰাস কৰাত সহায় কৰে। তুলসী পাতৰ ৰস নানা ধৰণৰ চৰ্মৰোগৰ চিকিৎসাতো ব্যৱহাৰ কৰা হয়। ছালৰ বিভিন্ন সমস্যা নিৰাময়তো তুলসী উপকাৰী। সেয়েহে সৌন্দৰ্য্য চৰ্চ্চাত ইয়াক বহুলভাৱে ব্যৱহাৰ কৰা হয়। বয়সৰ লগে লগে মুখমণ্ডলত পৰা দাগ অথবা ৰ'দে পোৰাৰ চিকিৎসাত তুলসী উপযোগী। মুখ আৰু দাঁতৰ নানা ধৰণৰ ৰোগ নিৰাময়তো তুলসী পাত উপকাৰী। কিছুমান চকুৰ সমস্যাতো কোনো কোনো ঠাইত তুলসী ব্যৱহাৰ কৰা হয়। মুঠৰ ওপৰত তুলসী হ'ল অনেক ঔষধি গুণেৰে পুষ্ট এবিধ উদ্ভিদ। ই এক উত্তম পৰিশোধক। তুলসীয়ে ইয়াৰ ওচৰ-পাজৰৰ বায়ু শোধন কৰি পৰিবেশ সুৰক্ষাত সহায় কৰে। সেয়েহে এই বহুগুণ সম্পন্ন উদ্ভিদবিধ সকলোৱে ঘৰতে ৰুই পূজা কৰাৰ উপৰিও বনৌষধি হিচাপে ব্যৱহাৰ কৰি পৰিয়ালৰ স্বাস্থ্য ৰক্ষা কৰাৰ লগতে পৰিবেশ নিৰ্মল কৰি ৰখাতো সহায় কৰিব পাৰে।

শ্ৰীমতী মনু দেৱী

(২ পৃষ্ঠাৰ ৫ কলমৰ পৰা)

কৃষি আৰু জলবায়ু পৰিৱৰ্তন

৪) খেৰ, নৰা, মেটেকা, যিকোনো শস্যৰ অৱশিষ্ট অংশ মৃত্তিকাবৰণ হিচাবে ব্যৱহাৰ কৰিলে মাটিত অধিক জীপ সংৰক্ষিত হোৱাৰ লগতে অপতৃণৰ উপদ্ৰৱো কম।

৫) বছৰটোৰ যিকোনো বতৰত শস্যক্ৰমত মাহ জাতীয় শস্যৰ অন্তৰ্ভুক্তিয়ে মাটিৰ উৰ্বৰা শক্তি অক্ষুণ্ণ ৰখাত সহায়ক হয়।

৬) মাটিৰ ক্ষয়-ক্ষতি ৰোধ কৰিবলৈ

আৰু বৰষুণৰ অৱশিষ্ট পানী ভাগৰ সদব্যৱহাৰৰ বাবে যত্নপূৰ্বক সংৰক্ষিত কৃষিৰ বহুল প্ৰচাৰৰ আৱশ্যকতা আহি পৰিছে। ইয়াৰ বাবে বিভিন্ন কৃষিকৌশল আছে। উদাহৰণ স্বৰূপে শূন্য চাহ পদ্ধতি, খুব কম চাহ, লেথাৰি নিছিগা খেতি, শস্যাবৰ্তন, শস্যৰ অৱশিষ্ট অংশৰ অৰ্থনৈতিক ব্যৱহাৰ, মাটি ঢাকি ধৰা শস্যৰ খেতি আদি।

৭) জৈৱিক কৃষি পদ্ধতিয়ে স্থিতিযোগ্য কৃষি লৈ যথেষ্ট অৰিহণা যোগায়।

ড° ৰঞ্জনা চক্ৰৱৰ্তী

মাহটোৰ কৃষিকৰ্ম

১৫ কাতিৰ পৰা ১৫ আঘোণ, ১৯৪৩ শক

পথাৰ শস্য

যেঁহু :

১) মধ্য আৰু নামনি অসমৰ বাবে কাতি মাহৰ মাজ ভাগৰ পৰা আঘোণৰ শেহলৈ উপযুক্ত সময়।

২) উজনী অসম আৰু পাহাৰীয়া অঞ্চলৰ বাবে কাতি মাহৰ দ্বিতীয় পৰ্য্যেকৰ পৰা আঘোণৰ দ্বিতীয় পৰ্য্যেকলৈ।

৩) উত্তৰব্ৰহ্মপুত্ৰ মণ্ডলৰ বাবে কাতি মাহৰ দ্বিতীয় পৰ্য্যেক উপযুক্ত সময়।

৪) শদিয়া মহকুমাৰ বাবে 'সোণালিকা' জাতটো আৰু দ্বিতীয় পৰ্য্যেকৰ ভিতৰত

সিঁচিব লাগে।

৫) সোণালিকা, ইউপি-২৬২, কে-৭৪১০, ডব্লিউ-এফ ২৯১ আৰু এফ ডি আৰ ৭৭।

পাহাৰীয়া অঞ্চলৰ বাবে উপৰোক্ত জাত কেইটাৰ উপৰিও ডব্লিউ এল-৪১০ জাতটোও অনুমোদন জনোৱা হৈছে।

৬) এবিধা মাটিৰ বাবে ১৬-১৭ কিঃ গ্ৰাঃ বীজৰ প্ৰয়োজন।

৭) শাৰীৰ পৰা শাৰীলৈ ২০ চেঃ মিঃ দূৰত্বত নাঙলেৰে লোৰ কৰি ৩-৫ চেঃ মিঃ দ'ত বীজবোৰ সিঁচি ঢাকি দিব লাগে।

৮) বৰষুণৰ ওপৰত নিৰ্ভৰশীল খেতিত বিয়াইপ্ৰতি ১২ কিঃ গ্ৰাঃ ইউৰীয়া, ১৭ কিঃ

গ্ৰাঃ চুপাৰ ফচফেট আৰু ৪ কিঃ গ্ৰাঃ মিউৰিয়েট অৱ পটাছ অসমৰ সকলো অঞ্চলৰ বাবে প্ৰয়োজন।

৯) জলসিঞ্চনৰ ব্যৱস্থা থাকিলে অসমৰ সকলো অঞ্চলৰ বাবে সাৰৰ পৰিমাণ বেলেগে অনুমোদন জনোৱা হৈছে। কৃষি সম্প্ৰসাৰণ বিষয়াৰ পৰা জানি লব।

১০) সমুদায় সাৰ বীজ সিঁচাৰ আগতে লোৰ বিলাকত ছটিয়াই ভালদৰে মাটিৰ লগত মিহলি কৰি বীজ সিঁচিব। অন্যথা লোৰ কৰাৰ আগতেই গোটেই মাটিডৰাত সাৰ ছটিয়াই ভালকৈ মিহলি কৰি ললেও হ'ব।

বৰোধান :

১) জাত :

জাতসমূহ	সিঁচাৰ সময়	বোৱাৰ সময়	উপযুক্ত অঞ্চল
বৰো-১	১৫ কাতিৰ পৰা ১৫ আঘোণ	পুহ-মাঘ	পাহাৰীয়া অঞ্চলৰ বাদে সকলোতে
বৰো-২	ঐ	ঐ	ঐ
দীননাথ	ঐ	ঐ	ঐ
স্বনাৰ্ভ	ঐ	ঐ	ঐ
কনকলতা	আঘোণৰ পৰা ১৫ পুহ	ঐ	উত্তৰ মণ্ডল আৰু পাহাৰীয়া অঞ্চলৰ বাদে সকলোতে
জয়মতী	১৫ কাতিৰ পৰা ১৫ পুহ	ঐ	নামনি অসম আৰু মধ্য অসম

সৰিয়হ :

২) তলত দিয়া ঔষধেৰে মোৱা পোক আৰু ফুটি পোক নিয়ন্ত্ৰণ কৰিব পাৰে।

পোকৰ আক্ৰমণ :

১) মাঘ বিহুৰ আগত শীতকালৰ নিয়ৰ আৰু কিনকিনীয়া বৰষুণ মোৱা পোকৰ আক্ৰমণৰ আৰম্ভণি। লগতে সৰিয়হত ফুটি পোকেও আক্ৰমণ কৰে।

* অৰবাৰ্হিক হোৱা অঞ্চলত কেৱল সৰিয়হ নকৰি অন্যান্য শস্যৰ খেতিও কৰিব লাগে। তেতিয়া অৰবাৰ্হিকৰ সমস্যা দূৰ হ'ব। ২-৩ বছৰৰ পিচত পুনৰ সৰিয়হৰ খেতি কৰিব পাৰি।

* সৰিয়হৰ উৎপাদন বৃদ্ধি কৰিবলৈ হ'লে মৌ পালন কৰি লাগে। এবিধাৰ বাবে এবাহ মৌ যথেষ্ট।

ড° ৰঞ্জনা কুমাৰ সাউদ

উদ্যান শস্য

শীতকালীন শাক-পাচলিৰ পুলিবাৰীত পুলি গজৰ বাবে এডোখৰ ৰ'দ ঘাইওখ বালিচহীয়া মাটিবাছনি কৰিব লাগে।

পুলিবাৰীৰ ডেটেটো এফুট (৩০ চেঃ মিঃ) ওখ, বহল তিনি ফুট (১ মিটাৰ) আৰু দীঘল কৃষ্ণকৰ সুবিধানুযায়ী পাতিব লাগে।

পুলিবাৰীত বীজ সিঁচাৰ আগতে বীজবোৰ প্ৰতি কিলোগ্ৰাম বীজত ৩ গ্ৰাম

কেপটাফ বা থিৰাম ঔষধেৰে শোধন কৰি লব লাগে যাতে মাটিত জন্ম লোৱা বেমাৰৰ বীজগুৰে আক্ৰমণ কৰিব নোৱাৰে।

পুলিবাৰীত বীজ সিঁচাৰ আগতে বীজবোৰ মাটিত থকা পোক-পৰুৱাৰ আক্ৰমণৰ পৰা ৰোধ কৰিবৰ বাবে ১০ বৰ্গ মিটাৰ ডেটেৰি (দীঘ ১০ মিটাৰ আৰু বহল ১ মিটাৰ) মাটিত ১০০ গ্ৰাম মালাথিয়ন ৫ শতাংশ পাউদাৰ সমভাৱে ছটিয়াই লব লাগে।

পুলিবাৰীত পুলিবোৰ গুৰি পচা বেমাৰৰ আক্ৰমণৰ পৰা ৰক্ষা কৰিবলৈ হলে, বীজ

সিঁচাৰ আগতে ডেটেৰি মাটিখিনি এক শতাংশ কেপটাফ বা ফ'ল্টলেন দৰৰ মিশ্ৰণেৰে (এক গ্ৰাম দৰ এক লিটাৰ পানীত মিহলাই) বা ৪০ মিঃ লিটাৰ ফৰমেলিন ঔষধ এক লিটাৰ পানীত মিহলাই তৈয়াৰ কৰা মিশ্ৰণেৰে ৪-৫ ইঞ্চিমান (১০-১২ চেঃ মিঃ) দলৈকে তিতি যোৱাকৈ শোধন কৰিব লাগে।

পুলিবাৰীত বীজবোৰ আবেলি পৰত সিঁচিব লাগে আৰু সমভাৱে জিজিৰিৰে পানী দি কলপাত বা পাতল বস্তাৰে এদিন বা

(৪ পৃষ্ঠাৰ ১ কলমত চাওক)

